

Курбет Т.В.,
к.с.-г.н., доц., доцент кафедри екології та природоохоронних технологій,
Державний університет «Житомирська політехніка»
meraviglia@ukr.net
Шевчук В.В.,
к.с.-г.н., с.н.с., директор Поліського філіалу УкрНДДЛГА

ПРИРОДНЕ ЛІСІВНИЦТВО ЯК ОСНОВА НАЦІОНАЛЬНОЇ ЛІСОВОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

Сьогодні лісове господарство в Україні стикається з численними викликами, що вимагають сучасного підходу до управління лісовими ресурсами. Природне лісівництво, як основа нової лісової політики, має потенціал стати дієвим способом збереження екосистеми лісів та підтримки їх стійкості в умовах змін клімату. Важливі аспекти цієї теми були розглянуті під час круглого столу за участю українських науковців та представників екологічного комітету Верховної Ради України, що займаються реформуванням лісового законодавства.

Перехід від традиційних методів ведення лісового господарства до природного лісівництва — це відповідь на вимоги часу, обумовлені змінами в екосистемах, збільшенням екологічної свідомості суспільства та європейськими директивами. Одним із ключових елементів цього підходу є відмова від суцільних рубок головного користування, які мають значний негативний вплив на природне середовище, на користь складних, вибіркового рубок. Це дозволяє зберегти екологічний баланс і сприяє природному відновленню лісів. Розробка нової політики в лісовій галузі передбачає не лише перехід до вибіркового методу рубок, але й формування різновікових мішаних насаджень. Такий підхід робить ліси більш стійкими до зміни клімату, шкідників та хвороб, оскільки мішані насадження менш вразливі до несприятливих умов. Така політика повністю відповідає останнім європейським стандартам і є актуальною відповіддю на запити суспільства, яке прагне бачити ліси не лише як джерело деревини, але і як невід'ємний елемент довкілля.

Західний досвід, зокрема Карпатський регіон України, вже має успішні приклади впровадження природного лісівництва. У цьому регіоні вже застосовують вибіркові методи, які замінили практику суцільних рубок. Ці зміни принесли позитивні результати: стабілізацію екосистеми, покращення якості лісових насаджень, збереження біорізноманіття та відновлення природних процесів. Такий приклад демонструє, що природне лісівництво є ефективним підходом, що має перспективи до впровадження в інших регіонах країни. Проте для цього необхідне вдосконалення регуляторної бази. Ліс — це не фабрика з виробництва деревини, і ефективне природне лісівництво потребує індивідуальних рішень, науково обґрунтованих методів та врахування екологічних особливостей кожного лісу. Тому важливо, щоб лісове законодавство дозволяло гнучко застосовувати різні методи, адаптовані до конкретних умов.

Впровадження природного лісівництва — це довготривалий процес, що вимагає системного підходу та постійної координації між різними стейкхолдерами. Це передбачає активну співпрацю науковців, законодавців, лісівників-практиків та суспільства. Необхідний системний діалог, який дозволить враховувати різні точки зору, обмінюватися досвідом та знаходити компромісні рішення для ефективного управління лісами. Вже впроваджені новації є лише першими кроками в цьому напрямі. Потрібно продовжувати роботу над удосконаленням лісового законодавства, яке не тільки запроваджувало б сучасні методи лісокористування, але й забезпечувало їх ефективне застосування на практиці. Серед необхідних змін – впровадження науково обґрунтованих індивідуальних рішень для кожного типу лісу, адаптованих до його природних особливостей та екологічного значення.

Захист і збереження лісів для майбутніх поколінь — це не просто законодавче питання, а відповідальність кожного, хто зацікавлений у здоровому довкіллі та гармонії з природою. Природне лісівництво може стати саме тим інструментом, що об'єднає ці зусилля задля досягнення сталого розвитку лісів в Україні.

Список використаної літератури

1. Krynytskyi, H. T., Chernyavskyi, M. V., Krynytska, O. H., Dejneka, A. M., Kolisnyk, B. I., & Tselen, Y. P. (2017). Наближене до природи лісівництво – основа сталого ведення лісового господарства в Україні. *Scientific Bulletin of UNFU*, 27(8), 26-31. <https://doi.org/10.15421/40270803>
2. Donald A Falk, Philip J van Mantgem, Jon E Keeley, Rachel M Gregg, Christopher H Guiterman, Alan J Tepley, Derek JN Young, Laura A Marshall Mechanisms of forest resilience / *Forest Ecology and Management*, Volume 512, 2022. <https://doi.org/10.1016/j.foreco.2022.120129>
3. Мельник-Шамрай В.В., Шамрай В.І. Оцінка екологічного стану соснових насаджень зони безумовного відселення у вологих суборах лісів Українського Полісся. *Екологічні науки : науково-практичний журнал. Видавничий дім «Гельветика»*. 2022. № 5(44). С. 224–232.